RIJNLANDS LYCEUM WASSENAAR
VRIJ, NIET STUURLOOS

GYMNASIUM /// ATHENEUM /// HAVO /// TWEETALIG ONDERWIJS /// MIDDLE YEARS PROGRAMME

TWEEDE FASE PROFIELKEUZEBOEK 2021 / 2022

GYMNASIUM

OP NAAR DE BOVENBOUW OP HET RIJNLANDS!

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Inrichting Tweede Fase vwo	3
Studielast en studiehuis	6
Examen	7
Keuzetraject	8
Nederlands	9
Latijnse taal en cultuur	10
Griekse taal en cultuur	11
Engels	12
International Baccalaureate	13
Frans	14
Duits	15
Chinees	16
Geschiedenis	17
Aardrijkskunde	18
Economie	19
Bedrijfseconomie	20
Wiskunde	21
Scheikunde	22
Natuurkunde	23
Biologie	24
M&W / I&T	25
Kunstvak	26
Bewegingsonderwijs	27
Studieles	28
Profielkeuze overzichten	29
Nuttige webpagina’s	33

Inleiding

Op het moment dat u dit profielkeuzeboek krijgt heeft u een kind in het derde leerjaar van de middelbare school.

Voor velen van u zal de stap van basisschool naar middelbare school nog vers in het geheugen liggen en nu komt alweer bijna de stap van de onderbouw naar de bovenbouw, de Tweede Fase. Voor sommigen van u met een ouder kind een begrip, voor degenen van wie het hun oudste kind betreft, iets heel nieuws.

Het betekent in ieder geval dat uw kind in het derde leerjaar het profiel moet kiezen waarin hij of zij eindexamen gaat doen. Deze keuze zal in twee stappen gaan:

- Uiterlijk vrijdag 8 januari moet de voorlopige profielkeuze zijn ingevuld.
- Uiterlijk donderdag 15 april moet dan de definitieve profielkeuze zijn ingevuld.

Voor de meeste kinderen is de keuze van het profiel redelijk eenduidig, maar voor een aantal is de keuze niet zo gemakkelijk. Naar aanleiding van de voorlopige profielkeuze wordt aan de vakdocenten advies gevraagd over de keuze voor hun vak door uw kind. Mocht dit advies bij meerdere vakken negatief zijn dan wordt u begin april door de mentor van uw kind uitgenodigd voor een gesprek. U ontvangt in alle gevallen een brief over het advies van de vakdocenten met betrekking tot de voorlopige profielkeuze.

In dit profielkeuze boek geven wij u informatie over de inrichting van de Tweede Fase op het Rijnlands Lyceum Wassenaar, een kort overzicht van de inhoud en eisen per vak, de profielkeuze formulieren per profiel en drie links van webpagina's waar u veel informatie kunt vinden over verschillende vervolgstudies en hun eisen.

Wij hopen dat wij samen met u en uw kind op deze manier tot een profielkeuze kunnen komen die past bij uw kind en dat uw kind de Tweede Fase op het Rijnlands Lyceum Wassenaar met succes zal doorlopen.

Jan van Benten, afdelingsleider 2 en 3 vwo

Inrichting Tweede Fase vwo

Tot 1999 kozen de leerlingen in de bovenbouw havo en vwo (6 respectievelijk 7) vakken, waarin zij examen gingen doen.
Er waren vele mogelijkheden, maar als het goed was hielden leerlingen vaak al bij hun pakketkeuze rekening met de eisen die vervolgopleidingen stelden. Toch kwam het voor dat leerlingen een combinatie van vakken kozen, waarbij het lastig was een vervolgopleiding te vinden.
Dit heeft de overheid met de invoering van vier profielen proberen te ondervangen. De leerlingen kunnen vanaf de invoering van de Tweede Fase niet meer vrij kiezen. Iedere leerling moet examen doen in een bepaald profiel. In een profiel zitten vakken die naar inhoud en aanpak bepaalde raakvlakken met elkaar hebben. De profielen moeten ervoor zorgen dat er altijd een goede aansluiting op een vervolgopleiding is.

Het bovenbouwprogramma vwo bestaat uit de volgende onderdelen:

A. Het gemeenschappelijk deel (plus verplicht vrij deel)

De vakken in dit deel zijn voor alle leerlingen verplicht.
Het verplicht vrije deel bestaat uit vakken die niet behoren tot het gemeenschappelijk deel, maar die de school voor alle leerlingen verplicht stelt, op het Rijnlands Lyceum zijn dat de studieles en de hulp- en werkuren.

De vakken van het gemeenschappelijk deel (plus verplicht vrije deel) zijn:

Nederlands	480 slu (= studielasturen)
Engels	400 slu
Klassieke Taal en Cultuur	760 slu
Maatschappijleer &Wetenschapsoriëntatie (M&W/I&T)	240 slu
Bewegingsonderwijs (BO)	160 slu
Studieles	120 slu
Profielwerkstuk	80 slu
Totaal voor Gymnasium	2240 slu

B. Profieldeel

Leerlingen kiezen naast het gemeenschappelijk deel één van de volgende profielen:

- Cultuur en Maatschappij (CM)

- Economie en Maatschappij (EM)

- Natuur en Gezondheid (NG)

- Natuur en Techniek (NT)

Ieder profiel heeft een aantal verplichte profielvakken daarnaast zijn er profiel-keuzevakken

Voor de **vwo-leerlingen** ziet dat er als volgt uit:

Cultuur en Maatschappij	**Economie en Maatschappij**	**Natuur en Gezondheid**	**Natuur en Techniek**
Verplicht profieldeel	**Verplicht profieldeel**	**Verplicht profieldeel**	**Verplicht profieldeel**
Wiskunde A 520 slu	Wiskunde A 520 slu, of wiskunde B[1] 600 slu	Wiskunde A 520 slu, of wiskunde B[1] 600 slu	Wiskunde B[1] 600 slu
Geschiedenis 480 slu	Geschiedenis 480 slu	Biologie 480 slu	Natuurkunde 480 slu
	Economie 480 slu	Scheikunde 440 slu	Scheikunde 440 slu
Profielkeuzevak[2]	**Profielkeuzevak**	**Profielkeuzevak**	**Profielkeuzevak**
Maatschappijvak: Economie 480 slu, of aardrijkskunde 440 slu	Bedrijfseconomie, of aardrijkskunde 440 slu	Aardrijkskunde 440 slu of natuurkunde 480 slu	Biologie 480 slu, of wiskunde D 440 slu
Cultuurvak: Kunstvak, of Duits, of Frans, of Chinees 480 slu	Duits, of Frans, of Chinees 480 slu		

[1] De bevorderingsvergadering kan de rector adviseren in het kader van bevordering beperkingen te stellen aan de profielkeuze en vakkenkeuze van de leerling als bedoeld in artikel 2 lid 1 van het bevorderingsreglement. Een dergelijke beperking zal tenminste aan de orde zijn indien bij de keuze van het Profiel NT of het dubbelprofiel NT/NG het jaarcijfer wiskunde lager is dan 7. De bevorderingsvergadering kan in bijzondere gevallen ten gunste van de leerling afwijken van deze norm.

[2] CM leerlingen kiezen zowel een maatschappijvak als een cultuurvak

C. Het vrije deel (de vrije ruimte)

Leerlingen in het vwo zijn verplicht om naast het gemeenschappelijk deel en het profieldeel nog één examenvak in de vrije ruimte te kiezen om de totale studielast vol te maken. Zo komt het totaal aantal vakken uit op acht.
Wij adviseren de gymnasiasten een tweede vak in de vrije ruimte te kiezen, omdat we van mening zijn dat zij een extra uitdaging aan kunnen. Voor een zogenaamd negende vak kunnen zij een schriftelijk verzoek indienen bij de mentor. Dit verzoek kan geweigerd worden als de keuze roostertechnische bezwaren oplevert.
Achter in dit boekje vindt u de overzichten waarin staat welke vakken als keuzevak bij de respectieve profielen worden aangeboden (zie bijlage vakkenaanbod).
Helaas kunnen we niet bij ieder profiel alle vakken aanbieden.

Studielast

Bij de opzet van de Tweede Fase werkt men met het begrip studielasturen (slu). De uren die leerlingen geacht worden aan lessen én huiswerk te besteden.
Men is in principe uitgegaan van een jaar van 40 weken en een veertigurige werkweek. Dit betekent voor vwo - leerlingen in totaal 4800 uur (3 maal 1600 uur).
Ieder vak heeft een aantal studielasturen toebedeeld gekregen. Dit is door de overheid vastgesteld. (bijvoorbeeld biologie 480, Nederlands 480 en Frans 480 studielastuur)

Behalve de gewone lesuren (contacturen), hebben alle leerlingen in de bovenbouw zogenaamde werkuren waarin ze zelfstandig aan allerlei opdrachten uit de studieplanner werken. Het aantal werkuren dat een leerling moet maken is afhankelijk van het aantal contacturen dat voortvloeit uit het gekozen vakkenpakket. In totaal moet de leerling (minimaal) 35 uren per week maken op school. Zelfstandig werken is een belangrijke vaardigheid voor vervolgopleidingen.
Met behulp van studieplanners proberen we de leerlingen aan te leren hun werkzaamheden goed in te delen. Daarnaast hebben de leerlingen, ook in de bovenbouw, iedere week een studieles, waarin de mentor met hen de vorderingen bekijkt.

Examen

Het examen valt in twee gedeelten uiteen: er is een schoolexamen (SE) en een centraal examen (CE). Het eindcijfer is het gemiddelde van het SE en CE.
De meeste vakken hebben een centraal examen. Sommige vakken hebben alleen een schoolexamen. Het daarvoor behaalde cijfer is dan tevens het eindcijfer. Deze vakken zijn: wiskunde D, Chinees, maatschappijleer en wetenschapsoriëntatie (M&W/I&T), en bewegingsonderwijs (BO). Voor BO wordt de beoordeling "voldoende" of "goed" op de cijferlijst vermeld; de voor de vakken M&W/I&T en het Profielwerkstuk behaalde cijfers worden gemiddeld en als combinatiecijfer op de eindlijst opgenomen. Het combinatiecijfer is een volwaardig eindcijfer dat meetelt als compensatie.

Leerlingen behalen hun diploma met gemiddeld een voldoende (5,5 of hoger, 5,49 wordt afgerond naar een 5) voor het Centraal Examen. Hiernaast mag er voor het eindexamen (dit is het gemiddelde van het Schoolexamen én het Centraal Examen) maximaal één vijf voor één van de vakken Nederlands, Engels en wiskunde gehaald worden (de kernvakkenregeling).

Vóór de invoering van de Tweede Fase werden schoolexamens (die toen nog schoolonderzoeken heetten) alleen in het laatste jaar gedaan. Nu vindt het schoolexamen plaats tijdens het 4e, 5e én 6e leerjaar. In de loop van deze jaren bouwen de leerlingen hun examendossier op. Sommige vakken met alleen een schoolexamen worden al op het eind van 4 of in 5 vwo afgesloten.

Het schoolexamen bestaat uit schriftelijke en/of mondelinge toetsen, praktische opdrachten, en voor sommige vakken handelingsdelen. Dit zijn onderdelen die 'naar behoren' moeten zijn afgerond.
Daarnaast moeten leerlingen een profielwerkstuk maken. Het profielwerkstuk heeft betrekking op één of meer profielvakken. Bij het CM profiel is het ook toegestaan Nederlandse en Engelse letterkunde, dat onderdeel is van het gemeenschappelijk deel, als onderwerp van onderzoek te nemen.

Keuzetraject

Om tot een verantwoorde keuze te komen bestaat op het Rijnlands Lyceum het volgende keuzetraject:

- In de tweede klas krijgen de leerlingen in de studieles voorlichting over het maken van keuzes en wordt er aandacht besteed aan de mogelijkheden die een bepaald vak voor de toekomst biedt.
- In de derde klas krijgen de leerlingen de eerste helft van het jaar voorlichting over de verschillende profielen. We doen dat met behulp van een keuzebegeleidingmethode.
- In januari moeten de leerlingen een voorlopige keuze maken. Naar aanleiding van deze keuze brengen de docenten gericht advies uit. Zij bekijken of leerlingen die hun vak in de bovenbouw kiezen een redelijke kans van slagen hebben. Soms wil een leerling een profiel kiezen, dat haar/zijn capaciteiten echt te boven gaat en moet er bijgestuurd worden.
- In de periode februari/maart worden er naar aanleiding van de adviezen profielgesprekken gevoerd. Iedere leerling heeft een gesprek met de mentor, waarin eventuele problemen worden gesignaleerd en alternatieven worden besproken. Waar wenselijk wordt de hulp van de decaan ingeroepen.
- In april moet de leerling zijn definitieve profielkeuze inleveren.
  Indien nodig volgt er nog een gesprek van de mentor en eventueel de decaan met de ouders en de leerling, wanneer de leerling meerdere negatieve adviezen heeft gekregen.
- Wanneer een leerling voor een vak op het eindrapport gemiddeld lager staat dan een 6 of hoger zullen wij de keuze voor dit vak in de bovenbouw niet toestaan.

Het kiezen van een profiel kan heel lastig zijn. Sommige leerlingen, die een bepaald toekomstbeeld hebben, worden geconfronteerd met hun eigen beperkingen, waardoor zij niet de keuze kunnen maken, die zij graag zouden willen.
Het is helaas niet mogelijk op onze relatief kleine school alle vakken bij alle profielen in de vrije ruimte aan te bieden. Het is de kunst om samen met de leerlingen te komen tot en verantwoorde keuze, waarbij natuurlijk zoveel mogelijk recht wordt gedaan aan hun wensen voor de toekomst.

Nederlands

Vak in het gemeenschappelijk deel

Het schoolexamen omvat mondelinge taalvaardigheid, schrijfvaardigheid, argumentatieve vaardigheden en literatuur. Voor het onderdeel literatuur moet je minimaal 12 literaire werken lezen en beoordelen (waarvan er 3 geschreven zijn voor 1880), literaire begrippen kunnen hanteren en het werk kunnen plaatsen in de literatuurgeschiedenis.
In het vijfde leerjaar toetsen we schriftelijke taalvaardigheid in de vorm van het schrijven van een betoog; hierbij ligt de nadruk op argumentatieve vaardigheden.

In het zesde leerjaar worden schrijfvaardigheid en mondelinge taalvaardigheid getoetst. Je moet een uiteenzetting of een beschouwing kunnen schrijven. De mondelinge taalvaardigheid wordt getoetst door het houden van een referaat.
Het onderdeel literatuur wordt afgesloten met een mondeling examen.

Het Centraal Schriftelijk Eindexamen is geconcentreerd op tekstbegrip en -analyse. Je krijgt meerdere lange zakelijke teksten te lezen. Je moet vragen beantwoorden over o.a. tekstdoel, tekstsoort, tekstverbanden, soorten argumentatie en functies van tekstgedeelten. Verder moet je een tekstgedeelte kunnen samenvatten tot ongeveer 10% van het oorspronkelijke aantal woorden.

Totale studielast: 480 slu

Latijn

Vak in het gemeenschappelijk deel, alleen voor Gymnasiasten

Een Klassieke Taal behoort vanaf de nieuwe inrichting voor het Gymnasium verplicht tot het gemeenschappelijk deel. In september 2014 is het schoolexamenprogramma voor de Klassieke Talen veranderd. Vanaf dat moment is Klassieke Culturele Vorming (KCV) verdwenen als apart vak en geïntegreerd bij Latijn. Het vak wordt vanaf dat moment en Latijnse taal en cultuur (LTC) genoemd. De studielast bedraagt 760 slu.

In de vierde klas ronden we te leren grammatica af en beginnen we met lezen van origineel Latijn. Bijvoorbeeld auteurs als Caesar, Petronius, Nepos, etc. In de 5e klas gaan we hiermee verder mee. We lezen we zo veel mogelijk verschillende genres, maar in ieder geval proza, filosofie, poëzie, epos. We plaatsen de te lezen literatuur in een culturele en historische context met behulp van beeldmateriaal en natuurlijk de Romereis.
In de 6e klas starten met het examenonderwerp voor het Centraal Examen. Dat zal voor Latijn in 2021 betrekking hebben op rhetorica (Cicero), in 2022 op Plinius en Martialis, in 2023 op Ovidius en in 2024 het jaar dat de huidige derde klas examen doet, op Livius.
Het Schoolexamen heeft betrekking op de in de vierde, vijfde klas en zesde klas bestudeerde teksten en cultuur.

Totale studielast: 760 slu

Grieks

Vak in het gemeenschappelijk deel, alleen voor Gymnasiasten

Een Klassieke Taal behoort vanaf de nieuwe inrichting voor het Gymnasium verplicht tot het gemeenschappelijk deel. In september 2014 is het schoolexamenprogramma voor de Klassieke Talen veranderd. Vanaf dat moment is Klassieke Culturele Vorming (KCV) verdwenen als apart vak en geïntegreerd bij Grieks. Het vak wordt vanaf dat moment en Griekse taal en cultuur (GTC) genoemd. De studielast bedraagt 760 slu.

In de vierde klas ronden we te leren grammatica af en beginnen we met lezen van origineel Grieks. Bijvoorbeeld auteurs als Loukianos, Aisopos, Xenophon, etc. In de 5e klas gaan we hiermee verder mee. We lezen we zo veel mogelijk verschillende genres, maar in ieder geval proza, filosofie, poëzie, epos. We plaatsen de te lezen literatuur in een culturele en historische context met behulp van beeldmateriaal en natuurlijk de Romereis.
In de 6e klas starten we met het examenonderwerp voor het Centraal Examen. Dat zal voor Grieks in 2021 betrekking hebben op Euripides (Bacchae), in 2022 op Homerus (Ilias), in 2023 op Herodotus en in 2024, het jaar dat de huidige derde klas examen doet op Plato.
Het Schoolexamen heeft betrekking op de in de vierde, vijfde klas en zesde klas bestudeerde teksten en cultuur.

Totale studielast: 760 slu

Engels

Vak in het gemeenschappelijk deel

Engels is een vak in het gemeenschappelijk deel. Het schoolexamen kent zes onderdelen, waarvan het eerste wordt afgenomen in het vierde jaar, het tweede in het vijfde jaar en de overige vier in het zesde jaar. Dit zijn:

1. Geschiedenis van de Engelse literatuur
2. Analyse van drie literaire werken
3. Schrijfvaardigheid
4. Gespreksvaardigheid
5. Kijk- en luistervaardigheid
6. Leesvaardigheid

Het Centraal Examen bestaat uit een aantal leesteksten met multiple choice en open vragen. Om de leerlingen goed voor te bereiden, werken docenten met hen op allerlei manieren aan lees- luister- spreek- en schrijfvaardigheid. Daarnaast wordt een aanzienlijk aantal boeken, toneelstukken en gedichten klassikaal behandeld en in hun context geplaatst.

Totale studielast: 400 slu

International Baccalaureate (IB)

Vak in de vrije ruimte voor TTO-leerlingen

Na 3 vwo-TTO, kunnen de leerlingen kiezen voor het “senior TTO program” in de bovenbouw. Zij volgen dan het geïntegreerde vak Engels / IB English. Het vak Engels zelf heeft een dubbele doelstelling: het moet de leerling voorbereiden op zowel het vwo examen Engels, als op het internationale IB examen “English A: Language and Literature.” “IB” staat hier voor “International Baccalaureate”, waarin uiteindelijk in 6 vwo examen afgelegd wordt.

De lessen worden gegeven door native speakers. Het curriculum Engels omvat door het IB twee uur extra in 4 vwo en 6 vwo, en een uur extra in 5 vwo.

Omdat de TTO-leerling al in het derde jaar onderbouw het niveau B2 bereikt, maakt de voorbereiding op het Eindexamen vwo maar een klein gedeelte uit van het lesprogramma van Engels in het TTO. Het merendeel van de tijd wordt besteed aan het IB programma. In het IB gedeelte van het vak leren leerlingen op een kritische manier te kijken naar allerlei verschillende uitingen van taal: hoe de media of overheid ons beïnvloeden en hoe taal onlosmakelijk verbonden is met onze achtergrond of ons beroep. In dit curriculum wordt aandacht besteed aan “Literature”, “Language and mass media” en “Language in a cultural context”. Tijdens de opleiding bereikt de leerling het niveau C1 of C2 van de E.R.K., het hoogste of één na hoogste niveau mogelijk voor een spreker van een vreemde taal.

De leerlingen hebben hier veel profijt van op de universiteit, ook al blijven zij in Nederland voor hun vervolgopleiding. Niet alleen wordt in veel opleidingen in Nederland in het Engels gedoceerd, maar het is zelfs zo dat de meeste Nederlandstalige opleidingen gebruik maken van grotendeels Engelstalig lesmateriaal, waaronder de (leer)boeken. Ook worden (gast)colleges regelmatig in het Engels gegeven. Vaak is er in studies de verplichting of een mogelijkheid om een deel van de opleiding of stage te volgen in het buitenland. Leerlingen die het TTO senior programma hebben gevolgd rapporteren bijna zonder uitzondering dat ze door hun Engelse taalvaardigheid veel beter voorbereid zijn op het vereiste niveau op de universiteit dan andere leerlingen.

De leerlingen verlaten uiteindelijk de school met het vwo-diploma Engels, een certificaat IB English A “Language and Literature” dat internationaal wordt erkend en een certificaat “TTO Senior School”. Dit biedt vele voordelen waaronder het krijgen van voorrang bij opleidingen met een internationaal karakter en Engelstalige curricula, inclusief buitenlandse universiteiten.

Totale studielast: 320 uur

IB Examen*: *in jaar 6

Frans

Kan een vak in het gemeenschappelijk deel zijn op het Atheneum

Kan een profielkeuzevak zijn in de profielen Cultuur en Maatschappij en Economie en Maatschappij

Kan een keuzevak zijn in de vrije ruimte

Alle vier de vaardigheden, te weten leesvaardigheid, luistervaardigheid, schrijf-vaardigheid en spreekvaardigheid komen aan bod in het onderwijsprogramma van de 4e, de 5e en de 6e klas.
Leesvaardigheid is het belangrijkste deel van de vaardigheden. Het Centraal Examen Frans bestaat uit een verzameling van korte tot lange teksten, waarover meerkeuzevragen moeten worden beantwoord. Naast het Centraal examen, worden alle vier de vaardigheden getoetst als onderdeel van het schoolexamen.
Voor de kijk- en luistervaardigheid maken wij gebruik van de toetsen die het Cito hiervoor ontwikkelt.
Bij spreekvaardigheid word je verwacht formele en informele gesprekken te kunnen voeren en over een actueel onderwerp te kunnen spreken.
Bij het onderdeel schrijfvaardigheid, word je verwacht zowel informele als formele schrijfopdrachten te kunnen maken in de vorm van een brief, een e-mail of een verslag.
Voor het onderdeel literatuur wordt elk jaar een aantal literaire werken gelezen en wordt de Franse literatuurgeschiedenis behandeld.
In de 4e, 5e en 6e werken we op allerlei manieren aan het verwerven van de vier vaardigheden.

Totale studielast: 480 slu

Duits

Kan vak in het gemeenschappelijk deel zijn op het Atheneum

Kan een profielkeuzevak zijn in de profielen Cultuur en Maatschappij en Economie en Maatschappij

Kan een keuzevak zijn in de vrije ruimte

Alle taalvaardigheden komen in de bovenbouw aan bod, namelijk leesvaardigheid, luistervaardigheid, schrijfvaardigheid en spreekvaardigheid. Aangezien het eindexamen volledig bestaat uit leesvaardigheid, wordt hier veel aandacht aan besteed. Ook de andere vaardigheden komen echter ruimschoots aan bod en worden onderwezen volgens het principe van doeltaal = voertaal.
In VWO 4 wordt iedereen voorbereid op het taalcertificaat (Deutsches Sprachdiplom) DSD I en kun je het jaar vrijwillig en kosteloos op B1-niveau afsluiten. Meer informatie over DSD vind je op de website van de school.
In VWO 5 wordt de schrijfvaardigheid afgesloten met een schoolexamen op B1-niveau. Tijdens de eerste helft van het examenjaar worden de spreek- en luistervaardigheid op niveau B2 afgesloten. Voor de luistervaardigheid maken wij gebruik van de toetsen die het Cito hiervoor ontwikkelt. De spreekvaardigheid wordt afgesloten met een mondeling bij de vakdocent, volgens het format van het DSD. Tijdens het tweede gedeelte van het jaar wordt gewerkt aan de versterking van de leesvaardigheid door het lezen van een aantal literaire teksten, zoals korte romans, verhalen en gedichten. Je krijgt een schoolexamen literatuur en een schoolexamen leesvaardigheid. Voor leerlingen, die na hun DSD I nog verder willen, bestaat de mogelijkheid om in januari van het examenjaar het DSDII-examen te doen, dit heeft niveau B2-C1.

Totale studielast: 480 slu

Chinese Taal en Cultuur

Kan vak in het gemeenschappelijk deel zijn op het Atheneum

Kan een profielkeuzevak zijn in de profielen Cultuur en Maatschappij (CM) en Economie en Maatschappij (EM)

Kan een keuzevak zijn in de vrije ruimte

Alle vier de taalvaardigheden, te weten lees-, luister-, spreek- en schrijfvaardigheid, komen aan bod in het onderwijsprogramma van de 4e, 5e en 6e klas. Ook de Chinese cultuur is een belangrijk onderdeel van het vak.
Bij het vak CHTC is geen Centraal examen. De vijf onderdelen zijn allen even belangrijk en worden elk getoetst als onderdeel van het schoolexamen.
Bij leesvaardigheid worden korte, eenvoudige teksten gelezen, zoals een persoonlijke mail. Ook wordt verwacht dat je specifieke voorspelbare informatie kan vinden in eenvoudige alledaagse teksten zoals advertenties, folders, menu's en dienstregelingen.
Kijk- en luistervaardigheid worden getoetst door korte stukjes over onderwerpen van persoonlijk belang (jezelf, familie, school, omgeving, winkelen).
Bij spreekvaardigheid wordt van je verwacht dat je kunt communiceren over eenvoudige en alledaagse zaken. Dat kan door middel van korte sociale gesprekken en in een eenvoudige presentatie.
Het onderdeel schrijfvaardigheid bestaat uit handmatig karakters schrijven en digitaal typen (dit is gemakkelijker). Handmatig kan zijn: het schrijven van een ansichtkaart met vakantiegroeten of het invullen van een formulier met persoonlijke informatie. Digitaal: korte eenvoudige notities of een persoonlijke brief/mail om iemand te bedanken.
Bij het onderdeel cultuur behoren kennis over de Chinese cultuur en het ontwikkelen van interculturele competenties. Dit vindt plaats gedurende het gehele onderwijsprogramma maar zeker ook tijdens de China-uitwisseling in de 5^{e} klas. Ook worden drie literaire werken in vertaling gelezen.

Totale studielast: 480 slu.

Geschiedenis

Profielvak in de profielen Cultuur en Maatschappij (CM) en Economie en Maatschappij (EM)

Keuzevak in de vrije ruimte

Het vak geschiedenis in de Tweede Fase verschilt niet wezenlijk van dat in de onderbouw. Alleen het tempo is hoger en er wordt meer initiatief van je verwacht. Uiteraard ga je in de bovenbouw dieper op de stof in. Ook word je geacht de actualiteit bij te houden.

Er is een aantal vastgestelde domeinen waaruit in de 4e, 5e en 6e klas onderwerpen worden behandeld voor het programma van toetsing en afsluiting (PTA) en de schoolexamens in het eindexamenjaar. De onderwerpen lopen van prehistorie tot de 21e eeuw.

Voor het school- en eindexamen zijn tevens historische contexten vastgesteld door de overheid. Deze worden vanaf 2022 getoetst in het Centraal Schriftelijk Eindexamen (CSE) en derhalve vanaf het schooljaar 2019-2020 in het bovenbouwprogramma.

Met ingang van het schooljaar 2019-2020 gelden de volgende historische contexten:

- Steden en burgers in de Lage Landen 1050-1650
- Verlichting 1650-1900
- China 1842-2001
- Duitsland in Europa 1918-1991

Totale studielast*: *480 slu

Aardrijkskunde

Profielkeuzevak in de profielen Cultuur en Maatschappij (CM), Economie en Maatschappij (EM) en Natuur en Gezondheid (NG)

Keuzevak in de vrije ruimte

Het vak aardrijkskunde bouwt voort op de stof uit de onderbouw en verwacht een actieve betrokkenheid van de leerling bij de les. Het tempo is hoog en er wordt veel initiatief van je verwacht.
Er zijn vijf domeinen: het domein Vaardigheden (A) bestaat uit geografische werkwijzen en geografisch onderzoek. Het onderzoek zal betrekking hebben op de eigen regio van de leerling en worden afgesloten in het Schoolexamen.
De vier overige domeinen zijn (B) de Wereld, onderdeel van de sociale geografie, (C) de Aarde, onderdeel van de fysische geografie, (D) Gebieden, bijvoorbeeld Zuid-Amerika en (E) Leefomgeving. Deze domeinen worden chronologisch behandeld, dat wil zeggen dat behandeling van de domeinen A, B en C voorafgaat aan de behandeling van D en E.
Er is vaste stof voor het Centraal Examen (CE) en voor het Schoolexamen (SE). Het CE bestaat uit een greep (60%) uit alle subdomeinen van het totale programma.

Totale studielast: 440 slu

Economie

Profielvak in het profiel Economie en Maatschappij (EM)

Profielkeuzevak in het profiel Cultuur en Maatschappij (CM)

Keuzevak in de vrije ruimte

Economie is een vak dat hoort bij de economische wetenschap. Deze wetenschap bestaat uit twee vakgebieden: algemene economie en bedrijfseconomie. Economie in 4, 5 en 6 vwo betreft algemene economie.

Het vak economie behandelt diverse onderwerpen die je later in je leven tegenkomt. Dit kan zijn bij het lezen van de krant, het volgen van het journaal, het lezen van tijdschriften, of het luisteren naar een verkiezingsdebat. Het gaat hierbij om onderwerpen als inflatie, werkloosheid, financieringstekort, staatsschuld, wisselkoers, de Europese Unie en globalisering.
Daarnaast behandelt het vak economie meer abstracte onderwerpen zoals economische theorieën over prijsvorming en geld, en economische modellen.

Naast de genoemde vakinhoud leer je ook een aantal vaardigheden om met de opgedane kennis bij economie om te gaan. In de Basisvorming heb je er al een paar geleerd. Denk maar aan wiskundige vaardigheden, zoals procentrekenen en het oplossen van vergelijkingen. In de Tweede Fase gaan we daarmee verder. Je krijgt dus, naast bekende, nieuwe vaardigheden aangeleerd.
Een voorbeeld van zo'n nieuwe vaardigheid is het formuleren van een oorzaak – gevolg redenering; bijvoorbeeld het uitleggen wat er met de prijzen in Nederland kan gebeuren als de lonen stijgen.
Verder leer je hoe je de kennis die je opdoet bij het vak economie kan toepassen op maatschappelijke vraagstukken.
De gehele stof wordt getoetst op het Centraal Examen.

Totale Studielast*:** ***480 slu

Bedrijfseconomie

Profielvak in het profiel Economie en Maatschappij (EM)

Keuzevak in de vrije ruimte

Het bedrijfseconomische vak in de tweede fase heet sinds het schooljaar 2018-2019 gewoon bedrijfseconomie. Voorheen werd het Management & Organisatie (M&O) genoemd.

Het leerplan bevat onderwerpen die betrekking hebben op interne organisatie, financiering, kosten en winst en marketing. Bedrijfsadministratie (boekhouden) komt nauwelijks aan de orde.

Het belangrijkste verschil tussen het nieuwe vak bedrijfseconomie en M&O is dat leerlingen bij het nieuwe vak naast de financiële situatie van organisaties, ook hun eigen financiële situatie leren analyseren.

De gehele stof wordt getoetst op het Centraal Examen.

Totale studielast*: *440 slu

Wiskunde

Wiskunde A

Profielvak in de profielen Cultuur en Maatschappij (CM), Economie en Maatschappij (EM) en Natuur en gezondheid (NG)

Wiskunde A is het meest toegepaste wiskundevak op het vwo en bevat zeer algemene onderwerpen, zoals kansrekening, statistiek, eenvoudige algebra en vele economische toepassingen. Je maakt veel gebruik van de grafische rekenmachine.

Wiskunde B

Profielvak in de profielen Economie en Maatschappij (EM), Natuur en Gezondheid (NG) en Natuur en Techniek (NT)

Wiskunde B is een verplicht vak in het NT profiel en bevat een behoorlijke dosis algebra en meetkunde.
Dit vak is een goede voorbereiding op technische studies.

Wiskunde D

Profielkeuzevak in het profiel NT

Wiskunde D bevat een aantal verplichte onderwerpen zoals kansrekening en statistiek en platte meetkunde, alsmede een aantal keuzeonderwerpen, dat op een enkele na door de school wordt ingevuld. Het wordt zeer aanbevolen aan leerlingen die NT doen om ook wiskunde D te volgen.

Wiskunde A heeft een studielast van 520 slu
Wiskunde B heeft een studielast van 600 slu
Wiskunde D heeft een studielast van 440 slu
Alleen wiskunde D wordt niet getoetst op het Centraal Examen

Scheikunde

Profielvak in de profielen Natuur en Gezondheid (NG) en Natuur en Techniek (NT)

In klas drie is een aantal scheikundige basisbegrippen en vaardigheden behandeld, waaronder atoom- en molecuulbegrip, reactievergelijkingen en scheidingsmethoden. In de bovenbouw gaan we dit uitbouwen. Belangrijk is het micro – macro denken. Wanneer je iets kunt waarnemen (bijvoorbeeld dat olie niet goed mengt met water) gebruiken we de term macroniveau. We gaan deze eigenschap verklaren op microniveau en hebben het dan over atomen, moleculen en bindingen daartussen. Dingen dus, die je niet kunt zien.
Voorbeelden van andere onderwerpen zijn: zure en basische stoffen, redoxreacties (accu's en batterijen), polymeren (plastics) en biochemie.

Reactievergelijkingen op kunnen stellen is een belangrijke vaardigheid. Dit is de basis voor chemisch rekenen. Als je het leuk vindt om rekensommen op te lossen, dan zit je bij scheikunde op de juiste plaats. We starten eenvoudig om snel daarna tot steeds grotere uitdagingen te komen. Een kwart van de eindexamenvragen bestaat meestal uit chemisch rekenen.

Totale studielast*: *440 slu

Natuurkunde

Profielkeuzevak in het profiel Natuur en Gezondheid (NG)

Profielvak in het profiel Natuur en Techniek (NT)

Keuzevak in de vrije ruimte.

Bij natuurkunde in de Tweede Fase vwo komt een aantal onderwerpen van natuur- en scheikunde uit de onderbouw opnieuw aan bod, maar natuurlijk met meer diepgang dan in de onderbouw. Ook zal een aantal nieuwe onderwerpen worden behandeld.
In de Tweede Fase zul je vaak moeten rekenen aan natuurkundige verschijnselen. Voor deze berekeningen is heel wat wiskunde nodig, dus goede resultaten voor wiskunde zijn wenselijk. Verder wordt verwacht dat je redelijk zelfstandig kan werken, bij het oplossen van vraagstukken, maar ook bij practica.
De onderwerpen van natuurkunde in de Tweede Fase zijn:

• Mechanica:	Bewegingen langs rechte en kromme lijnen Krachten en momenten Arbeid en Energie
• Elektriciteit en magnetisme:	Gelijkstroom, spanning en weerstand Elektromagnetisme Inductie
• Golven en straling:	Trillingen en golven, Licht en geluid Elektromagnetisch spectrum Radioactiviteit
• Materialen	
• Moderne natuurkunde	Kwantummechanica, relativiteitstheorie deeltjesfysica

Bij de verschillende onderwerpen worden toepassingen in de medische wetenschap, scheikunde, biologie, techniek en sterrenkunde behandeld. Daarnaast besteden we aandacht aan de inzet van de computer in techniek en natuurwetenschap, experimenten en wiskundige vaardigheden.

Het vwo examen natuurkunde bestaat uit een schoolexamen, en het centraal eindexamen. Het schoolexamen bestaat op zijn beurt uit twee grote schriftelijke toetsen (SE I en III), twee keuzeonderwerpen en 3 praktische opdrachten (practicum, modelleren, ontwerpen). Daarnaast bestaat de mogelijkheid om je profielwerkstuk aan een natuurkundig onderwerp te wijden.

Totale studielast: 480 slu

Biologie

Profielvak in het profiel Natuur en Gezondheid (NG)

Profielkeuzevak in het profiel Natuur en Techniek (NT)

Keuzevak in de profielen Cultuur en Maatschappij (CM) en Economie en Maatschappij (EM)

In de bovenbouw worden voor een deel dezelfde onderwerpen behandeld als in de onderbouw. Deze onderwerpen worden in de bovenbouw verder uitgediept. Het accent verschuift hierbij van een leervak naar een exact vak. Inzicht wordt steeds belangrijker.
Nieuwe onderwerpen zijn onder andere:

- werking van het DNA
- genetische manipulatie
- evolutie
- immunologie
- hormonen
- zenuwstelsel.

Bij de meeste onderwerpen wordt een aantal practica uitgevoerd.
Het schoolexamen bestaat uit een praktisch gedeelte en een theoretisch gedeelte.

vwo 5:

Twee praktische opdrachten:	Een uitgebreid practicum op school waarover een verslag geschreven wordt.
	Een tweedaagse excursie naar Schelphoek waar de leerlingen een eigen veldonderzoek uitvoeren. Het onderzoek wordt afgerond met een presentatie.

Eén schoolexamen aan het einde van vwo 5

vwo 6:
Geen praktische opdrachten
Drie schoolexamens
De gehele stof wordt getoetst op het Centraal Examen.

Totale studielast: 480 slu

Maatschappijleer & Wetenschapsoriëntatie
International Social Studies & Theory of Knowledge

De term *wetenschapsoriëntatie* staat voor wetenschappelijke toerusting van de leerling. Die wetenschappelijke toerusting bestrijkt de volgende gebieden:

Academische vaardigheden, zoals:

- een onderzoeksvraag formuleren
- informatievaardigheden
- argumentatievaardigheden
- presenteren
- evalueren
- reflecteren

Wetenschapsfilosofie, waarbij vijf kernvragen centraal staan:

1. Hoe komt wetenschappelijke kennis tot stand?
2. Hoe wordt wetenschappelijke kennis gebruikt?
3. Hoe bepaal je de betrouwbaarheid van wetenschappelijke kennis?
4. Hoe beïnvloeden samenleving en wetenschap elkaar?
5. Mag alles wat kan?

In de vierde klas concentreert het vak zich op het onderdeel wetenschapsoriëntatie en ligt het accent op de bètawetenschappen. Daarnaast wordt geleerd een eigen onderzoek op te zetten. Het bedenken van een onderzoeksvraag en deelvragen is een eerste stap op weg naar het uitvoeren van een profielwerkstuk. In de vijfde wordt aandacht geschonken aan het stuk maatschappijleer, waarbij het vooral gaat over kwesties, die in onze maatschappij leven. Er zijn vier aandachtsgebieden: rechtsstaat, parlementaire democratie, verzorgingsstaat en pluriforme samenleving. Veel aandacht zal hiernaast uitgaan naar de academische vaardigheden. De leerlingen worden ook op weg geholpen bij het schrijven van het profielwerkstuk.

Totale studielast*: *120 slu

Geen Centraal Examen

Kunstvak

Profielkeuzevak in het profiel Cultuur en Maatschappij (CM)

Keuzevak in de vrije ruimte

Bij ons op school bestaat het vak kunst uit het *praktijkvak* beeldende vorming en ben je in je praktijkuren voornamelijk aan het tekenen. Daarnaast bestaat het vak uit een *theoretisch gedeelte*, waarin je beeldend werk van kunstenaars leert beschrijven. Ook wordt aandacht besteed aan de historische ontwikkeling van de beeldende kunst, architectuur, muziek, toneel, dans en film. Vanuit de kunsthistorie en vanuit beeldend werk van een individuele kunstenaar leer je een relatie leggen met je eigen werk.
Bij dit vak leer je vaardigheden die je bij elke opleiding kunt gebruiken, maar het vak kunst is natuurlijk een *must* voor wie de richting van de beeldende kunst of -vormgeving op wil.

Het examenprogramma bestaat uit een Centraal Examen (algemeen) en een Schoolexamen

Totale studielast*: *440 slu

Bewegingsonderwijs

Vak in het gemeenschappelijk deel

Bij het studiehuis horen nieuwe examens; dit geldt ook voor bewegingsonderwijs (BO). De belangrijkste doelstelling van het vak BO in de Tweede Fase blijft vanzelfsprekend leerlingen plezier laten ervaren in bewegen, in de hoop dat zij enthousiast en voldoende toegerust na afloop van hun schooltijd zullen blijven deelnemen aan bewegingssituaties. Net als in de basisvorming proberen wij dat te bereiken door een breed bewegingsaanbod. Er zal naast bewegingsvaardigheden, een grotere nadruk komen te liggen op regelvaardigheden (hulpverlenen, ontwerpen, coachen, instrueren, observeren en analyseren, scheidsrechteren, organiseren en algemene vaardigheden (samenwerken, zelfstandigheid) en er worden meer keuzemomenten aan de leerlingen aangeboden in het sportoriëntatie-programma havo 5 en vwo 6.

De eindtermen BO zullen gerealiseerd worden binnen de volgende domeinen:

- Domein A Vaardigheden
- Domein B Bewegen
- Domein C Bewegen en regelen
- Domein D Bewegen en gezondheid
- Domein E Bewegen en samenleving

De leerlingen zullen werken met een PTA examendossier. Alle onderdelen zijn te beschouwen als handelingsdelen en worden zoveel mogelijk tijden de reguliere lessen afgesloten. Het dossier is te uitgebreid om hier in het geheel te plaatsen, daarom enkele kernpunten en spelregels die wij hanteren:

- Het afsluiten van alle PTA-onderdelen wordt beoordeeld op prestatie, inzet, kennis en sociaal gedrag
- In toetsperiode 3 en 4 worden herkansingen gehouden voor niet voldoende afgesloten of gemiste onderdelen
- Om aan het schoolexamen bewegingsonderwijs te hebben voldaan mag je maximaal 1 onvoldoende hebben, alle andere onderdelen dienen met minimaal een voldoende te zijn afgerond
- De leerling is zelf verantwoordelijk voor het bijhouden van het dossier en het controleren van de afgesloten onderdelen

Mocht er behoefte zijn aan het volledige dossier dan is dit op te vragen bij de sectie bewegingsonderwijs.

Totale studielast*: *160 slu

Geen Centraal Examen

Studieles

Vak in het gemeenschappelijk deel

Gedurende de studieles wordt aandacht besteed aan je manier van studeren. Zowel klassikaal als individueel wordt gewerkt aan het plannen van grote stukken stof, de aanpak daarvan en hoe je de resultaten voor een vak, waar je niet zo goed in bent, kunt verbeteren.
In dit uur leren je mentor en jij elkaar veel beter kennen. Je kunt daardoor ook leren hoe je op een persoonlijke manier met elkaar omgaat. Hij/zij zal je ook helpen in de omgang met andere leraren.
Het uiteindelijke doel is dat je jezelf en je eigen studiestijl leert kennen.

Tijdens de studieles wordt ook aandacht besteed aan vervolgopleidingen, toelatingseisen enz.

Totale studielast*:** ***120 slu

PROFIELKEUZE 2021-2022 GYMNASIUM CM

Gemeenschappelijk deel	
X	Nederlands
X	Engels of Engels TTO
X	Bewegingsonderwijs
X	I&T/M&W
X	Studieles
X	Profielwerkstuk
Keuzevakken gemeenschappelijk deel	
	Latijn* of Grieks*
Profiel deel	
Verplichte vakken Cultuur en Maatschappij	
X	Wiskunde A
X	Geschiedenis
Profiel keuzevakken Cultuur en Maatschappij	
	Aardrijkskunde* of Economie*
	Frans* of Duits* of Kunstvak* of Chinees* *(alleen als je het vak in de 3e al volgt)*
Vrije deel (1 vak kiezen)	
	Economie
	Bedrijfseconomie**
	Biologie**
	Aardrijkskunde
	Duits
	Frans
	Grieks
	Latijn
	Kunstvak
	Chinees *(alleen als je het vak in de onderbouw al volgt)*
EXTRA VAK (alleen in overleg met de afdelingsleider)	
	Ander vak uit het vrije keuze deel:

* 1 vak kiezen

** bedrijfseconomie niet in combinatie met biologie

PROFIELKEUZE 2021-2022 GYMNASIUM EM

Gemeenschappelijk deel	
X	Nederlands
X	Engels of Engels TTO
X	Bewegingsonderwijs
X	I&T/M&W
X	Studieles
X	Profielwerkstuk
Keuzevakken gemeenschappelijk deel	
	Latijn* of
	Grieks*
Profiel deel	
Verplichte vakken Economie en Maatschappij	
X	Economie
X	Geschiedenis
Profiel keuzevakken Economie en Maatschappij	
	Wiskunde B* of
	Wiskunde A*
	Bedrijfseconomie* of
	Aardrijkskunde* of
	Frans* of
	Duits* of
	Chinees* *(alleen als je het vak in de 3e al volgt)*
Vrije deel (1 vak kiezen)	
	Aardrijkskunde
	Bedrijfseconomie**
	Biologie**
	Natuurkunde
	Kunstvak
	Frans
	Duits
	Grieks
	Latijn
	Chinees *(alleen als je het vak in de onderbouw al volgt)*
EXTRA VAK (alleen in overleg met de afdelingsleider)	
	Ander vak uit het vrije keuze deel

* 1 vak kiezen

** bedrijfseconomie niet in combinatie met biologie

PROFIELKEUZE 2021-2022 GYMNASIUM NG

Gemeenschappelijk deel	
X	Nederlands
X	Engels of Engels TTO
X	Bewegingsonderwijs
X	I&T/M&W
X	Studieles
X	Profielwerkstuk
Keuzevakken gemeenschappelijk deel	
	Latijn* of
	Grieks*
Profiel deel	
Verplichte vakken Natuur en Gezondheid	
X	Biologie
X	Scheikunde
Profiel keuzevakken Natuur en Gezondheid	
	Wiskunde B* of
	Wiskunde A*
	Aardrijkskunde* of
	Natuurkunde*
Vrije deel (1 vak kiezen)	
	Economie
	Aardrijkskunde
	Duits
	Frans
	Grieks
	Latijn
	Geschiedenis
	Natuurkunde
	Kunstvak
	Chinees *(alleen als je het vak in de onderbouw al volgt)*
EXTRA VAK (alleen in overleg met de afdelingsleider)	
	Ander vak uit het vrije keuze deel

* 1 vak kiezen

PROFIELKEUZE 2021-2022 GYMNASIUM NT

Gemeenschappelijk deel	
X	Nederlands
X	Engels of Engels TTO
X	Bewegingsonderwijs
X	I&T/M&W
X	Studieles
X	Profielwerkstuk
Keuzevakken gemeenschappelijk deel	
	Latijn* of Grieks*
Profiel deel	
Verplichte vakken Natuur en Techniek	
X	Wiskunde B
X	Natuurkunde
X	Scheikunde
Profiel keuzevak Natuur en Techniek	
	Biologie** of Wiskunde D***
Vrije deel (1 vak kiezen)	
	Economie
	Aardrijkskunde***
	Wiskunde D***
	Bedrijfseconomie**
	Biologie**
	Duits
	Frans
	Grieks
	Latijn
	Geschiedenis
	Kunstvak
	Chinees *(alleen als je het vak in de onderbouw al volgt)*
EXTRA VAK (alleen in overleg met de afdelingsleider)	
	Ander vak uit het vrije keuze deel

* 1 vak kiezen

** bedrijfseconomie niet in combinatie met biologie

*** wiskunde D niet in combinatie met aardrijkskunde

Nuttige webpagina's

https://www.tkmst.nl/

http://universitairebachelors.nl

www.studiekeuze123.nl